

Euskara eta Internet: zortzigarren lurraldea konkistatzen

WALIÑO, Josu
PuntuEUS Fundazioa

Euskara biziberritzeko erronka berrien inguruko hausnarketa abiatzean, ezin Internet eta komunikazio digitalak alde batera utzi. Andrés Kornai hizkuntzalaria 2013an argitaratutako “Digital language death” ikerketaren arabera munduko hizkuntzen %5 baino ez da erabiltzen Interneten, eta horrek gainerako %95a heriotzara kondenatuko du.

XXI. mendeko komunikazioak sarea du ardatz, eta hizkuntza bat bertan egotea ez da nahikoa bere desagerpen digitala ekiditeko. Sarea komunikazioa da, hizkuntzen erabilera aktiboa bultzatzen duten sare sozial eta komunikazio digitalek gidatutako komunitate erraldoiaren jarduna.

Komunitate horretan euskarak osasun ona duela esan izan dugu askotan, komunitate digital aktiboa duela, hizkuntza nagusien menpe dagoen sarean ongi

kokatzen dela, baina hori baieztatzeko ditugun datuak oso gutxi izan dira. Hori dela eta, PuntuEUS Behatokia jarri genuen abian 2015. urtean, euskarak Interneten duen egoera aztertu eta biziberritzeko behar diren estrategia eta politikak definitzeko tresna euskal gizarteari eskaini asmoz.

PuntuEUS Behatokiak 2015. urtean egindako neurketaren arabera, %17koa da euskararen erabilera Interneten. Edo, zehatzago esanda, Interneteko domeinu nagusietan (.eus, .com, .es, .org...) dauden webguneen %17k erabiltzen du euskara, batez beste. Kalean baino zerbait gehiago, baina ez asko: euskararen kale erabilera %13,3koa da, azken neurketaren arabera. Kalean euskararentzat biziberritze prozesuak aktibatzen diren moduan aktibatu behar ditugu Interneten ere.

Anjel Lertxundik esan zuen Internetek izan behar duela euskararen zortzigarren probintzia. “Hor ez bagaude, gureak egin du”, zioen, “Joanak dira familiak, kaleak eta elizak hizkuntza baten transmisioa guttiz ziurtatzen zituzten garaiak”. Hamar urte pasa dira hitz hauek argitaratu zituenetik, eta diagnostikoa ez da aldatu: iritsi da zortzigarren lurraldea konkistatzeko garaia.

Anjelen planteamenduan, ordea, bazegoen akats bat: Internet euskararen zortzigarren probintzia izango balitz, bertako biztanleak beste batzuk lirateke, euskal hiztun digitalek soilik osatutako lurraldea genuke, erreserba digitala. Internetek, aldiz, gure gizarte osoaren ispilu digitala izan behar du, baina horrekin ere ez genuke ekidingo euskararen heriotza digitala, ez baita nahikoa kaleko erabileran dugun errealitatea Interneten islatzea. Komunikazio digitalen garaian, ispilua okertu behar dugu, euskararen irudia handiago isla dadin.

Anjelek proposatutako zortzigarren lurraldea ez dute euskal biztanle digital soilek osatu behar: gure komunitate osoaren bertsio digitalak osatu behar du, eta komunitate horrek euskararen inguruan bildu behar du bere burua. Hizkuntza gutxi dira Interneten ordezkatzeko dituen bilgune propioa dutenak, zer esanik ez hizkuntza txikien kasuan. Guk badugu gurea: .EUS domeinuak euskal hizkuntza eta kultura Interneten babestu eta sustatzea du helburu, eta hori ikusgai gelditzen da Behatokiak emandako datuetan: .EUS erabiltzen duten webguneen % 88k euskarazko edukia dute; gainerakoetan, aldiz, % 20ren azpitik, gehienetan.

Zorionez, euskarak komunitate digital aktiboa du, eta komunitate horrek ahalbidetu du euskara digitalki osasuntsu egotea orain arte. Baina komunitate hori tamaina txikikoa da, eta .EUS domeinuak aukera bat ematen digu komunitate hori zabaltzeko eta indartzeko. Gure komunitatera erakarri behar ditugu euskaraz

komunikatu nahi duten webgune eta erabiltzaileak.

Zortzigarren lurraldea konkista dezakegu, euskal biztanleriaren euskarazko bertsio digitala garatuz. Euskararen erabilera digitalak ez du, halaber, ezagutza ezinbesteko bihurtzen, edukien itzulpena, argitalpena, moldaketa, nahikoa baitira euskararen presentzia Interneten indartu eta aktibo dagoen euskal komunitate digitala handitzeko. Euskararekiko konpromiso digitala zabaltzea ezinbestekoa da gaur egun dugun %17ko erabilera tasa gainditu eta euskararen presentzia sarean indartzeko.

Euskal komunitate digital aktibo batek lortuko du Interneteko eragile handiek gure hizkuntza kontuan har dezaten, eta, sarean bizirik dauden hizkuntzen % 5 horretan, euskara ikusgai mantentzen dadin, bere erabilera globalizatuz. Komunitate honetako erabiltzaileak izango dira gure zortzigarren lurraldeko kolono digitalak.

PuntuEUS Fundazioa prest dago euskararentzat ezinbestekoa den erronka honi heldu eta lankidetzarako indarrak biltzeko, Euskaltzaindiarekin eta lan honetan aritzeko prest dauden gainerako eragileekin. Guztion ardura da Interneten euskal komunitate digital bizi eta aktiboa izatea, eta .EUS domeinua da komunitate horren bilgunea. Interneten euskaraz, .EUS.